

Školní rok: 2025/2026

Obor: Zdravotnické lyceum

Třída: 4. ZL

Třídní učitel: Mgr. Vít Zgažar

MATURITNÍ TÉMATA Z PŘEDMĚTU: Občanský a společenskovědní základ

1. Stát a charakteristika ČR

Stát (definice, znaky, funkce, typy a formy státu, teorie vzniku státu)

Charakteristika ČR (vznik, forma vlády, územní členění, významná města / regiony...)

Státní občanství ČR

Vznik, významné události a osobnosti ve vývoji českého státu

2. Ústava, dělba moci a legislativní proces v ČR

Ústava ČR, státní symboly ČR, Listina základních práv a svobod

Dělba státní moci v ČR

Legislativní proces v ČR

3. Demokracie, nedemokratické režimy, terorismus

Demokracie (definice, historie, principy demokracie, přímá / nepřímá, příklady států)

Nedemokratické režimy (autoritativní režim, totalitní režim, příklady z historie a současnosti)

Politické ideologie (liberalismus, konzervatismus, rasismus, nacismus, fašismus, socialismus...)

Terorismus

4. Politologie, politická strana, volby

Politologie, politika

Politická strana (definice, založení, levicové / pravicové strany, česká politická scéna)

Volby (znaky, volební systémy, aktivní / pasivní volební právo, volby v ČR)

5. Právo, systém práva a soudnictví

Právo jako věda, subjektivní a objektivní právo, veřejné a soukromé právo, právo hmotné a procesní, právní řád, prameny práva, právní normy, zákony

Právní vztah, právní jednání, právní osobnost, subjekty práva

Systém soudnictví, principy fungování soudnictví, orgány právní ochrany (Policie ČR, státní zastupitelství, veřejný ochránce práv...)

6. Občanské a rodinné právo

Charakteristika občanského práva, ochrana osobnosti člověka, vlastnické a nájemní právo, dědické a závazkové právo, smlouvy

Charakteristika rodinného práva, manželství, vyživovací povinnost, náhradní péče o dítě

7. Trestní právo a správní řízení

Charakteristika trestního práva, hmotné a procesní právo, trestný čin, dělení trestných činů

Trestní odpovědnost, důvody vylučující trestnost, okolnosti vylučující protiprávnost

Trestní řízení, sankce a ochranná opatření, zásady trestního práva, trest smrti

Charakteristika správního práva, opravné prostředky, přestupek

8. Mezinárodní vztahy jako věda, OSN a NATO

Mezinárodní právo, mezinárodní dohody a smlouvy, diplomacie, mezinárodní organizace

OSN (charakteristika, orgány, mezinárodní organizace začleněné do OSN, opatření při ohrožení míru)

NATO (charakteristika, orgány, příklady spolupráce)

9. Rozdělení světa a postavení ČR ve světě

Rozdělení světa na rozvojové a rozvinuté oblasti, globalizace a její ekonomické a politické projevy

Charakteristika postavení ČR ve světě, dopad globalizace na ČR

Členství a působnost ČR ve vybraných mezinárodních organizacích (OSN, NATO, EU, Visegradská skupina, Rada Evropy, Červený kříž, Lékaři bez hranic...)

10. Evropská unie

Evropská unie (charakteristika, historie, struktura, činnost, současná politika a hospodaření)

11. Ekonomie jako věda, hospodářský proces, ekonomické sektory

Ekonomie (definice, význam, spolupráce s jinými vědami, dělení, předmět, ekonomika)

Základní ekonomické pojmy (potřeby, statky, výroba, služby, spotřeba, trh, cena...)

Hospodářský proces, ekonomické subjekty a vztahy mezi nimi, hospodaření domácnosti (rodinný rozpočet, majetek a jeho nabývání, nakládání s úsporami, úvěry...)

Ekonomické sektory a jejich charakteristika

12. Makroekonomie a hospodaření státu

Charakteristika makroekonomie, základní makroekonomické ukazatele a jejich charakteristika

Ekonomické systémy řízení státu a jejich charakteristika

Hospodaření státu, státní rozpočet, daňová soustava

Nabídka, poptávka a tržní mechanismus

13. Pracovní a obchodní právo

Charakteristika pracovního práva, pracovní poměr, práva a povinnosti účastníků pracovně právních vztahů, mzda, systém sociálního a zdravotního pojištění

Zaměstnanost a nezaměstnanost, úřad práce, státní podpora a sociální pomoc

Podnikání – OSVČ, obchodní společnosti (členění, stručná charakteristika), neziskové organizace a jejich charakteristika

14. Kultura, multikulturalita a globální problémy

Kultura, dělení kultury, funkce kultury, pojmy (akulturace, enkulturace, kulturní dědictví...)

Multikulturalita (projevy, důsledky), migrace, azyl, uprchlictví, migrační vlny v současnosti...

Globální problémy lidstva (charakteristika, populační exploze, nedostatek pitné vody, znečištění a degradace životního prostředí, nemoci...)

15. Sociologie jako věda, společnost a sociologický výzkum

Sociologie (charakteristika, předmět, mezioborová spolupráce, představitelé a jejich teorie – A. Comte, V. Pareto...)

Společnost (charakteristika; tradiční, moderní a postmoderní společnost)

Výzkum (kvalitativní a kvantitativní výzkum, techniky výzkumu, předpoklady úspěšného výzkumu, schéma obecného výzkumu, zdroje informací, pojmy: hypotéza, respondent, validita, reliabilita)

16. Socializace, sociální struktura a rodina

Socializace (definice, primární, sekundární, terciální)

Sociální struktura, sociální pozice a role, sociální mobilita, sociální stratifikace společnosti, sociální kontrola ve společnosti

Rodina (charakteristika, funkce, dělení rodiny, krize rodiny)

17. Sociální skupina a současné problémy společenského života

Sociální skupina (charakteristika, znaky, druhy skupin, spolupráce ve skupině)

Majorita, minorita, diskriminace, asimilace, normalita, deviace

Současné problémy společenského života (snížování porodnosti a sňatečnosti, stárnutí populace, netolerance...)

18. Komunikace a média

Komunikace (charakteristika, komunikační proces, formy a jejich charakteristika, chyby)
Empatie, asertivita, agresivita, manipulace v komunikaci
Média, typy médií, vliv médií na jedince, teorie publika

19. Filosofie jako věda a předsokratovská filosofie

Pojem filosofie, smysl filosofie, základní filosofické disciplíny
Filosofické pojmy (ontologie, gnozeologie, filosofická antropologie...)
Mýtus, předsokratovské období (Milétané, Pythagorejci, Hérakleitos a Eleaté, Atomisté)

20. Antropologický obrat, vrcholná antická filosofie a helénismus

Antropologický obrat (sofisté, Sókratés)
Platón, Aristotelés
Helénismus (stoicismus, epikúreismus, skepticismus)

21. Středověká a renesanční filosofie

Středověká filosofie (charakteristika, členění; Augustinus Aurelius, Tomáš Akvinský)
Charakteristika renesanční filosofie, politické teorie (charakteristika; Machiavelli, utopisté), přírodní filosofie (charakteristika; Koperník, Bruno, Galilei)

22. Novověká filosofie

Charakteristika novověké filosofie, empirismus, racionalismus
Osvícenství (charakteristika, encyklopedisté, francouzské osvícenství, Kant)
Filosofie 19. století (německý romantismus, iracionalismus)

23. Filosofie 20. století a česká filosofie

Fenomenologie, existencialismus, další filosofické směry ve 20. století
Počátky a charakteristika české filosofie, filosofie J. A. Komenského, T. G. Masaryka, J. Patočky

24. Etika jako věda

Etika (charakteristika, předmět, zdroje, směry)
Morálka, sankce, historické kořeny morálky, dobro a zlo, mravnost
Svoboda, svoboda vůle, svědomí, kolektivní vina
Etika v současnosti a současné vývojové směry etiky (profesní etika, bioetika, environmentální etika...)

25. Religionistika

Světová náboženství (charakteristika; křesťanství, islám, buddhismus)
Národní náboženství (charakteristika; hinduismus, judaismus)
Sekty
Atheismus

Vypracoval: Mgr. Martin Novák, Mgr. Lukáš Kvašňovský

Schválil ředitel školy dne: 15. 5. 2025